

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri'nin Yüksekova ilçesine bağlı Akpınar (Soryan) köyü ile Altınbaşak (Zêrêl), Beşevler (Rezûk), Dereiçi (Birdık), Duranlar (Awyan), Ovaîçi (Basan) ve Kuleli (Guleder) mezralarında yaşayan yaklaşık 1500 yurttaşımız, modern tarım çağında olmamıza rağmen ilkel sulama yöntemleriyle tarım yapmaya mecbur bırakılmıştır. Yüksekova Halkın Sesi Gazetesi'nin yaptığı habere göre, her yıl yurttaşlarımız, kazma ve küreklerle imece usulü 10 kilometreye varan uzunlukta ilkel sulama kanalları yaparak tarımsal faaliyetlerini sürdürebilmeye çalışmaktadırlar. Bu çabalar, 2024 yılında tarımda modern teknik ve yöntemlerin kullanılmasının bir zorunluluk olduğu bir dönemde son derece yetersiz kalmaktadır.

Bölgede yaklaşık 10 bin elma ağacının bulunduğu ifade edilmekte olup, bu ağaçların su ihtiyacı ilkel sulama yöntemleriyle karşılanmaya çalışılmaktadır. Ancak, açılan kanalların büyük kısmında su ya buharlaşmakta ya da toprak tarafından emilmektedir. Bu nedenle, bölgedeki tarımsal verimlilik ciddi oranda düşmekte, bu da köyden göçlerin artmasına neden olmaktadır. Elma üretimi başta olmak üzere bölgedeki tarım faaliyetlerinin sürdürülebilirliği, uygun sulama sistemlerinin kurulmasına bağlıdır. Bu durum yalnızca bölge ekonomisini değil, aynı zamanda yurttaşlarımızın kırsal alanda yaşamlarını sürdürebilme imkanlarını da tehdit etmektedir.

Yüksekova'nın tarımsal potansiyeli göz önüne alındığında, bölgenin ekonomik kalkınmasının sağlanması adına modern sulama sistemlerinin kurulması elzemdir. Ancak, bu konuda yıllardır herhangi bir adım atılmadığı görülmektedir. Yurttaşlarımız, kendi imkanlarıyla yaptıkları ilkel sulama kanallarıyla tarım yapmaya çalışmakta, fakat bu yöntem hem suyun etkin kullanımını engellemekte hem de çevre koşullarına bağlı olarak verimliliği düşürmektedir. Oysa, gelişmiş tarım ülkelerinde uygulanan modern sulama teknikleri hem suyun korunmasını sağlamakta hem de üreticilerin daha verimli ve sürdürülebilir tarımsal faaliyetler yürütmesine olanak tanımaktadır.

Anayasa'nın 45. Maddesi tarım arazilerinin korunması, geliştirilmesi ve çiftçilerin desteklenmesi hususunda devletin sorumluluğunu açıkça belirtmektedir. Bu doğrultuda, Yüksekova'daki yurttaşlarımızın da tarımsal faaliyetlerini sağlıklı bir şekilde sürdürebilmeleri için modern sulama sistemlerinin kurulması iktidarın sorumluluğundadır.

Ayrıca, Anayasa'nın 44. Maddesi, "Devlet, toprağın verimli şekilde işletilmesini koruyucu ve geliştirmeyi teşvik edici tedbirleri alır" hükmünü taşımaktadır. Sulama sistemlerinin verimsizliği, toprağın potansiyelinin yeterince kullanılamamasına yol açmakta ve Anayasal hakların ihlaline neden olmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Yüksekova ilçesine bağlı Akpınar (Soryan) köyü ve bağlı mezralardaki sulama altyapısının modernizasyonu için herhangi bir proje çalışmanız bulunmakta mıdır? Bulunmaktaysa, bu projenin hayata geçirilmesi için bir takvim belirlenmiş midir?
2. Yurttaşların kendi imkanlarıyla imece usulü yaptıkları 10 kilometrelik ilkel sulama kanallarının yerine, modern sulama sistemlerinin kurulması için Bakanlığınızın herhangi bir bütçe veya fon ayırmayı planladığı bir program var mıdır?
3. 2024 yılı itibariyle Hakkâri il genelinde modern sulama sistemlerinin inşası için ayrılan toplam bütçe ne kadardır ve bu bütçeden Yüksekova ilçesine bağlı köylere ve mezralara ayrılan pay nedir?
4. Bölgede elma üretimi başta olmak üzere tarımın sürdürülebilirliğini sağlamak için hangi projeler yürütülmektedir? Yüksekova'daki sulama sorunu nedeniyle elma üretiminde yaşanan verim kaybını gidermek için Bakanlığınız hangi adımları atacaktır?
5. İlkel sulama kanallarının yetersizliği ve su kaynaklarının verimli kullanılmaması nedeniyle bölgede yaşanan göçlerin önlenmesi için Bakanlığınızın bir çalışma veya teşvik programı var mıdır? Eğer böyle bir program bulunmuyorsa, bu konuda bir çalışma yapılması planlanmakta mıdır?
6. Hakkari'nin kırsal kesimlerinde tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesi ve tarımın sürdürülebilirliği adına Bakanlığınızın doğrudan sağladığı teşvik programları nelerdir? Bu programlardan Yüksekova'da ne ölçüde faydalanılmaktadır?
7. Akpınar köyü ve mezralarında tarımın modernleşmesini sağlamak ve bölgenin ekonomik kalkınmasını desteklemek amacıyla Bakanlığınızın doğrudan bir projesi veya teşviki var mıdır veya olacak mıdır?
8. Bölgede yurttaşların mağduriyetini giderecek ve modern tarım tekniklerini uygulamalarını sağlayacak somut adımlar ne zaman atılacaktır?